Tänk på! Presentationen är skyddad av upphovsrättslagen.
Kontakta emma@barnrattskonsulterna.se om du vill veta mer.

www.barnrattskonsulterna.se/

BARNrätts KONSULTERNA

Det handlar om rättigheter

9 oktober 2018

emma@barnrattskonsulterna.se

VARFÖR SKA VI TALA OM RÄTTIGHET?

VAD SÄGER RÄTTIGHETERNA

HUR KAN RÄTTIGHETERNA ANVÄNDAS?

BARNrätts KONSULTERNA

"Jag har liksom inte vågat säga ifrån heller när dom börjar…för det är ju som att det är deras bedömning att jag inte behöver hjälpen. Och då kan man inta bara…jo, jag behöver visst hjälp. För då känner man sig i vägen".

BARNrätts KONSULTERNA

- Barn föds omoraliska – kräver blind lydnad
- Barn föds goda – det upphöjda barnet
- Barn är ofärdiga vuxna, att vara barn är en brist

BARNrätts KONSULTERNA

Barnkonventionens två ben

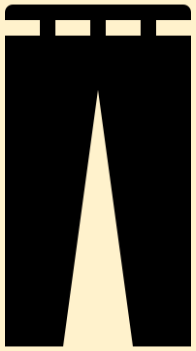

Barnets rätt till skydd och stöd

Barnets rätt att bli bemött med värdighet och respekt

BARNrätts KONSULTERNA

Ett barnrättsbaserat synsätt utgår ifrån att barnet är en individ med egna rättigheter, inte endast ett objekt för omhändertagande.

”Det krävs ett aktivt förhållningssätt för att barnets ska ses som bärare av rättigheter och inte enbart som mottagare av insatser och stöd. I det avseendet räcker det inte med att lagstiftning som uttrycker dessa rättigheter finns på plats och att föreskrifter, allmänna råd och handböcker konkretiserar vad rättigheterna handlar om när det gäller handläggning och beslutsfattande. Det krävs också vad barnrättskommittén kallar ett barnrättsbaserat synsätt.”

Barnrättighetsutredningen

BARNrätts KONSULTERNA

- En del av systemet för mänskliga rättigheter
- Det handlar om barns grundläggande behov
- Antas av FN 1989
- Sverige ratificerar konventionen 1990

BARNrätts KONSULTERNA

Barnkonventionen som lag
Prop 2017/18:186

- Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter 1 januari 2020

- Fortsatt transformering av befintliga lagar, fokus på artikel 3 och 12 (tydligare krav på inflytande, rätt till information, och prövning av barnets bästa)

BARNrätts KONSULTERNA

Vad betyder det att något är en rättighet?

- Konventioner/fördrag om mänskliga rättigheter ingås mellan olika stater
- Reglerar förhållandet mellan stater och individer
- Det finns därför en koppling mellan rättigheter och skyldigheter.
- Respektera, främja och skydda
- Att tala om rättigheter stärker arbetet för barn och unga- inte välgörenhet.

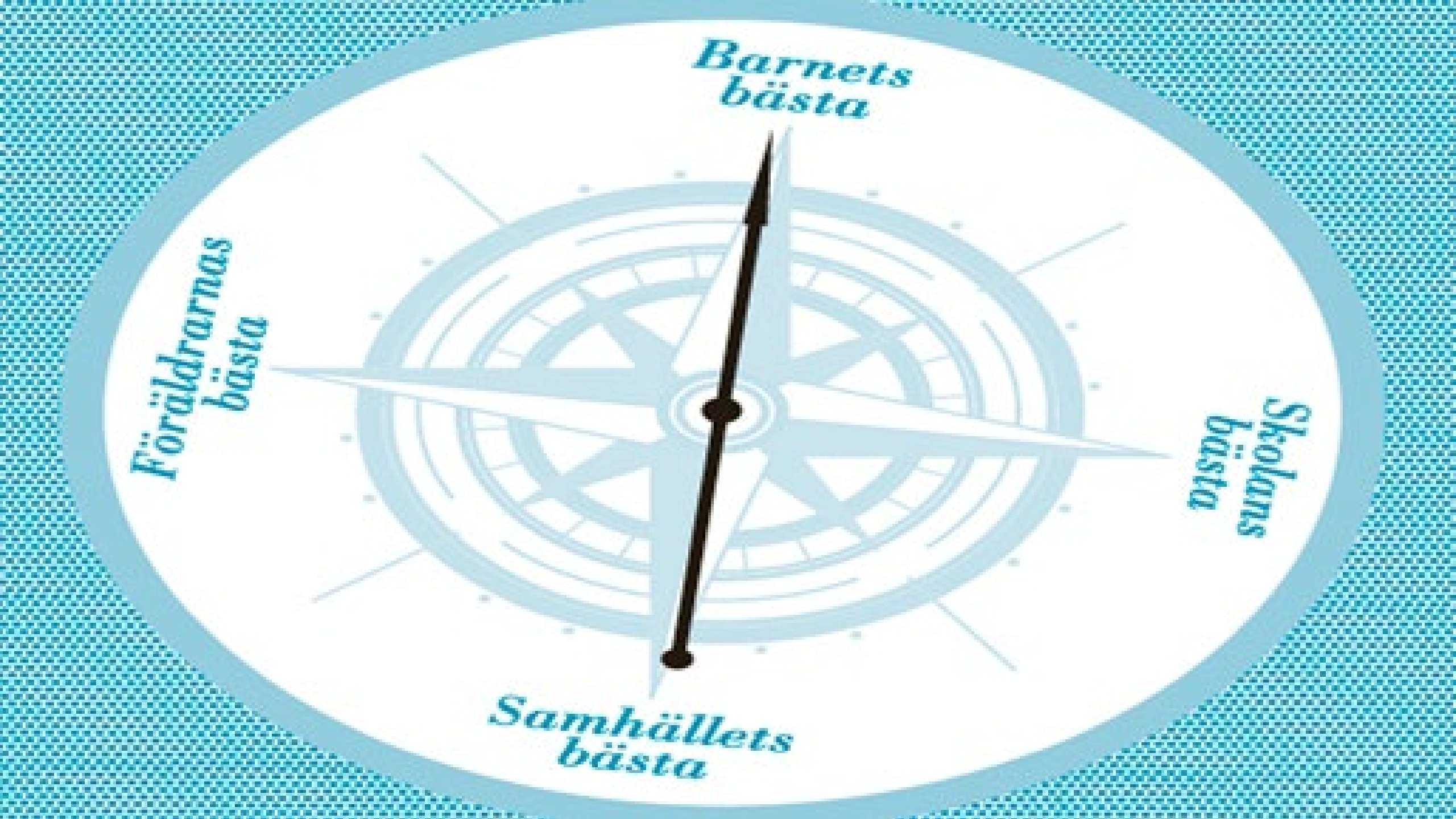
Barnets bästa
Skolans bästa
Samhällets bästa
Föräldrarnas bästa

LEK
mundlig
fysisk
psykisk
moralisk
UTVECKLING

JA
JA
NEJ

”Då var en kille med där. Han pratade till mig. Alla andra pratade bara med pappa. Men han kollade på mig, in i ögonen, och sade: Ja, men hur känner du inför detta? Det var först då som jag tänkte, det kanske inte blir så farligt”.

BARNrätts KONSULTERNA

”Det sitter en spärr någonstans som gör det väldigt svårt. Det är sjukdomen som säger till en att man inte ska berätta det här”.

BARNrätts KONSULTERNA

”Skall tillförsäkra…”: Lämnar inget utrymme för konventionsstaters gottfinnande. Tvådelat ansvar; mekanismer på plats, samt tillmätas betydelse.

”I stånd att bilda egna åsikter”: Inte en begränsning, utan utökade skyldigheter. Staterna ska förutsätta att barnet är i stånd att bilda egna åsikter utan att barnet måste bevisa det.

”Rätten att fritt uttrycka dessa”: Barnet väljer själv om det vill komma till tals eller inte. Konventionsstaterna måste säkerställa att det finns en miljö där barnet känner att det tryggt kan uttrycka åsikter.

”I förhållande till ålder och mognad”: Hur mycket barn förstår är inte knutet enbart till ålder. Erfarenhet, miljö, förväntningar o s v har betydelse. Barnets åsikter måste bedömas från fall till fall.

General Comments nr 12

”Om de bjuder in mig i deras beslut om hur mycket vi ska träffas så ger de ju mig lite av kontrollen”.

BARNrätts KONSULTERNA

Rätten till bästa möjliga hälsa (24)

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering. Konventionsstaterna ska sträva efter att säkerställa att inget barn berövas sin rätt att ha tillgång till sådan hälso- och sjukvård.

Mänskliga rättigheter och rätten till hälsa

- Rätten till hälsa ska inte förstås som rätten att vara hälsosam

- *”Rätten till hälsa måste förstås som en rätt till olika inrättningar, utrustning, tjänster och omständigheter som behövs för att förverkliga bästa möjliga hälsa”*

Kommittén för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter nr 14

BARNrätts KONSULTERNA

Barnrättskommittén är bekymrad över…

- Antalet självmord bland barn med funktionsnedsättning
- Sverige måste vidta alla nödvändiga åtgärder för att identifiera, förebygga och åtgärda orsakerna till självmord bland barn med funktionsnedsättningar.
- Det ökande antalet barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Co Nr 5

Fullvärdigt liv för personer med funktionsnedsättning (23)

Konventionsstaterna erkänner att ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.

Rätten till information, och rätt till skydd från skadlig information, (17)

Konventionsstaterna /…/ska säkerställa att barnet har tillgång till information och material från olika nationella och internationella källor, särskilt sådana som syftar till att främja dess sociala, andliga och moraliska välfärd och fysiska och psykiska hälsa.

”De två första dygnen visste jag ingenting om någonting. Det skapade mycket ångest för att jag…Ska jag läggas in här? Ska jag åka hem? Men rätt så snabbt, den tredje dagen, så ordnade de ett möte med alla parter, där de bestämde att jag skulle skrivas in här. När det väl var sagt, så blev det mycket lättare”.

BARNrätts KONSULTERNA

Rätt till privatliv och integritet

Inget barn får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende.

Konventionsstaterna uppmanas att…

- Tillhandahålla lämplig behandling och rehabilitering av ungdomar med psykiska störningar
- Informera samhället om tidiga tecken och symptom
- Skydda ungdomar från t ex psykosocial stress
- Bekämpa stigmatisering av psykiska störningar
- Erbjuda behandling och vård i det samhälle där hen bor
- Beslut om vård ska fattas i enlighet med principen om barnets bästa.
- Säkerställ att ungdomar har tillgång till den information som behövs för deras hälsa.
- Säkerställ att barn och och unga har möjlighet att delta aktivt i i planering och program för deras egen hälsa och utveckling.
- Inför åtgärder för att förebygga psykiska störningar och främja psykisk hälsa hos ungdomar.

Ur GC 4; ungdomars hälsa

BARNrätts KONSULTERNA

Liv och utveckling (6)

Barnets bästa (3)

Ickediskriminering (2)

Rätt att bli hörd (12)

Rätten till hälsa (24)

Rätten till information (17)

Fullvärdigt liv - (23) funktionsnedsättning

Rätten till privatliv (16)

BARNrätts KONSULTERNA

"Jag kände mig som en pingisboll mellan två racketar som bara bollats emellan. ".

BARNrätts KONSULTERNA

Implementeringsnycklarna visar vägen

Prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys

Pröva – vad är barnets bästa?

Hur väger vi barnets bästa mot andra intressen?

Förslag till beslut, medskick och ev kompenserande åtgärder

- Barnets synpunkter
- Kunskap om barns olika förutsättningar
- Barnkonventionens rättigheter

- Forskning
- Beprövad erfarenhet
- Annan lagstiftning

BARNrätts KONSULTERNA

När ska en prövning av barnets bästa göras?

- Vid utarbetande av till exempel policyer, budgetar, riktlinjer, planer, strategier mm.

- Vid enskilda beslut som fattas av rättsliga eller administrativa myndigheter eller offentliga aktörer som rör ett eller flera barn.

- Barnets bästa ska vara utgångspunkten för och vara vägledande i alla beslut som påverkar barn. Ett förhållningssätt.

General Comments nr 14, FN:s barnrättskommitté, samt CO nr 5

BARNrätts KONSULTERNA

Samtala med grannen

- Hur arbetar din verksamhet idag med att genomföra barnets rättigheter?

- Beskriv tre steg som din verksamhet kan ta för att stärka arbetet med barnets rättigheter och implementera barnkonventionen.

BARNrätts KONSULTERNA

Vad kan man göra?

- Prata i termer av rättigheter – ta stöd av barnkonventionen och de vägledande principerna
- Gör och begär prövning av barnets bästa
- Arbeta igenom styrdokument så att rättighetsperspektivet stärks
- Utbilda personal och handläggare i barnets rättigheter
- Utbilda barnen i de rättigheter de har
- Se till att barn har någonstans att vända sig om rättigheterna kränks

BARNrätts KONSULTERNA